

Hals
Arkiv

Huse i Øster Hassing Sogn

Teksten er baseret på indsamlinger foretaget af en gruppe interesserede i Øster Hassings huse, bestående af Birthe Eriksen, Jens Winther Kjeldsen, Lotte Kock, Johanne og Kaj Pallisgaard og Jørgen T. Pedersen.

Redigeret af Klem Thomsen og Asbjørn Thomsen. August 2021.

Hølundvej 94A, Finstrupgaard

Den Nordøstlige Del, Øster Hassing, matrikel 19a m.fl.

Udsnit af matrikelkortet 1812-1866 for Den Nordøstlige Del af Øster Hassing, med teksten "Endeel af Øster Nejsig Eiendomme", altså agrene til ejendommen Øster Nejsig, som i dag hedder Finstrupgaard. Midt i billedet er med blyant skrevet "No 19", hvor 9-tallet er delvis overskrevet. Dette er det matrikelnummer, som ejendommen får ved matriklen af 1844 (se note 6). Til højre herfor står med rødt "Jens Jepsen", ejeren frem til 1829. Dette navn er dog steget ud efter ejerskiftet, og ovenover er skrevet "Jeppe Svendsen", hvad der må være en fejl fra skriverens side, da den nye ejer retteligt hedder Jeppe Jensen.

Nederst til venstre ses en ret stor bygningsmasse. Dette skyldes formentlig, at der lå 2 gårde på stedet, Øster Nejsig på nuværende Hølundvej 93, som drev landbrugsjorden vest for gårdene, og Øster Nejsig (Finstrupgaard) på nuværende Hølundvej 94A, som drev landbrugsjorden øst for gårdene. Dette forklarer også, hvorfor de 2 gårde i en længere årrække bar samme navn; det var simpelthen kun nødvendig med et navn for at stedfæste begge gårdes placering. På et senere matrikelkort (1961-1971) ses bygningerne til gården på Hølundvej 94A indtegnet lige ovenfor firkanten "Fælles Sandgrav". Nu var det nødvendig med et nyt navn for at stedfæste ejendommens placering, og navnet Finstrupgaard dukker op sideløbende med det gamle navn Øster Nejsig.

Tidligere blev gården kaldt Øster Nejsig

Ejendommen på Hølundvej 94A kaldes i dag for Finstrupgaard, men er op gennem tiden blevet kaldt Øster Nejsig ligesom naboejendommen mod vest. Det må dog have været upraktisk med to Øster Nejsig gårde lige ved siden af hinanden (på vestre side af landevejen Hølundvej 93A og på østre side af landevejen Hølundvej 94A). I denne artikel vil blive brugt det navn, der står i kilderne, som bortset fra et enkelt tilfælde er Øster Nejsig.

Den ældste kendte person på Finstrupgaard (nutidens Hølundvej 94A) er Jeppe Jeppesen, også kaldet Jeppe Jepsen, der er født omkring 1731, og som ved folketællingen i 1787 angives at bo på "Øster Nejsig" med hustru, sønnerne Jens og Jeppe, 3 tjenestekarle og 3 tjenestepiger. Antagelig har

Jeppe Jeppesen været fæster¹⁾ af stedet.

Den ældste af sønnerne, Jens Jeppesen, også kaldet Jens Jepsen, er født 1766 på "Ø. Nejsø". Han og hustruen Ane Magrethe Andersdatter får sønnen Anders i 1794, sønnen Jeppe i 1796, sønnen Svend i 1801 og datteren Maren Kirstine i 1805, alle børnene født på Øster Nejsig.

Ved folketællingen i 1801 bor ægteparret Jens Jeppesen og Ane Magrethe Andersdatter på "Øster Nejsig" med deres 2 ældste børn, 2 tjenestekarle, 2 tjenestepiger, en tjenestedreng og Jens Jeppesens fader, der "nyder ophold af stædet". Faderen er altså på aftægt²⁾ ved sønnen. Han dør i øvrigt i 1803. Familien angives at være "ensiddere", hvad der betyder, at gårdens drift før udskiftningen³⁾ ikke var en del af dyrkningsfællesskabet.

1) Fæste er en livsvarig, og tit arvelig, forpagtning af jord, som der betales fæsteafgift for.

2) Aftægt er betegnelsen for en aftale, hvorefter en ny ejer (eller fæster) af en ejendom forpligter sig til at underholde den tidligere ejer og hans ægtefælle, så længe de lever. Sådanne aftaler var meget udbredte. Det aftalte underhold blev oftest fastsat ved en aftægtskontrakt, som nærmere bestemte ydelsernes art: bolig og naturalydelser som fødevarer og brænde samt tidspunktet for levering. Aftægtskontrakten blev som oftest tinglyst på ejendommen.

3) Udskiftningen betegner omfordelingen af landbrugsjorden under Landboreformerne fra 1700 til 1850. Landbrugsejendomme flyttede mange steder fra landsbyerne ud på de nye marker. Udskiftningen hang nøje sammen med ændringen fra fællesdrift til bøndernes ansvar for dyrkningen af deres egen jord. Mange steder skete udskiftningen ved en blokudskiftning, hvor hver gård fik et så firkantet areal som muligt.

Finstrupgaard, Hølundvej 94A, fotograferet i 1946.

Foto: Sylvest Jensen, Det kgl. Bibliotek. Hals Arkiv, B15320.

Jens Jeppesen er formentlig den første selvejer af Finstrupgaard, der selv driver landbruget på stedet. Det vides dog ikke, om han før købet af ejendommen, var fæster af samme. Da han i 1829 sælger sin ejendom, står i skødet, at han sælger sin "efter Skjøde af 12te Juni 1801 tinglæst den 13 Juni s. A. [samme år] eiende og iboende Gaard". Hvorvidt datoen eller årstallet er skrevet eller læst forkert, vides ikke, men det nævnte skøde har ikke kunnet findes.

1829

Ved skøde af 17. marts 1829, tinglæst ⁴⁾ 22. maj, sælger "Jens Jeppesen boende i Østerneisig" sin ejendom til sønnen Jeppe Jensen. Samtidig kommer forældrene på aftægt på stedet. Af skødet fremgår, at ejendommen har et hartkorn ⁵⁾ på 4 tønder, 6 skæpper, 3 fjerdingkar og 2½ album.

Ved folketællingen i 1834 bor Jeppe Jensen på en gård med hustruen Kirstine Larsdatter, aftægtskonen Ane Magrethe Andersdatter, broderen Svend Jensen, en logerende som "lever af en liden kapital og er sindssvag", 3 tjenestekarle og 2 tjenestepiger. Aftægtsmanden Jens Jeppesen var død i 1832.

Ved folketællingen i 1840 bor ægteparret på en gård med deres 2 sønner (Jens og Thomas), aftægtskonen, samme logerende som nu "lever af sin formue" og 5 tyender (3 tjenestekarle og 2 tjenestepiger).

Ved folketællingen i 1845 bor ægteparret på "Øster Nejsig" med deres 2 sønner, aftægtskonen, 3 tjenestekarle og en tjenestepige. Aftægtskonen Ane Magrethe Andersdatter dør "i Østerneisig" i 1847.

Ved folketællingen i 1850 bor ægteparret Jeppe Jensen og

4) Tinglæst - I dag bliver et skøde udfærdiget af en advokat, underskrevet ved denne og senere tinglyst i retten. Dengang, hvor folk ikke nødvendigvis kunne læse og skrive, blev skødet ført ind i tingbogen af tingskriveren i retten, hvorefter det blev læst op og underskrevet.

Et dokument var før Tinglysningsloven af 1926 tinglæst, når det var oplæst i retten i et offentligt retsmøde.

5) Hartkorn betyder egentlig "hårdt korn", altså brødkorn, men tidligere var tønne hartkorn en enhed for værdien af landbrugsjord (en kombination af jordens areal og ydeevne).

I den lange periode, hvor al betaling foregik som byttehandel med konkrete varer var det nødvendigt med et fælles værdimål. Man besluttede sig til at sammenligne alle varer med værdien af det såkaldte "hårde korn" eller hartkorn. Hartkorn målt i tønder (ikke at forveksle med tønner land). 1 tønne = 8 skæpper = 32 fjerdingkar = 96 album. Hartkorn blev brugt som skattegrundlag på landbrugsjord frem til 1903.

Finstrupgaard, Hølundvej 94A, fotograferet mellem 1948 og 1952.

Foto:
Aalborg Luftfoto,
Det kgl. Bibliotek.
Hals Arkiv, B15321.

Folkeholdet på Øster Nejsig fotograferet i 1933.

Til venstre står Lars Larsen, der bestyrede gården for sin mor.

Foto:
Hals Arkiv, B9722.

hustruen Kirstine Larsdatter på en gård, "Finstrupgaard kaldet", med den ene søn, en lo-gerende "under Fattigforsørgelse" og 2 tjenestepiger. Dette er første gang, navnet Finstrupgaard forekommer.

Ved folketællingen i 1855 bor ægteparret på en gård med deres 2 sønner, en tjenestekarl og en tjenestepige.

1856/1857

Ved skøde af 22. december 1856, tinglæst 9. januar 1857, sælger "Jeppe Jensen, nu boende i Springborg i Hals Sogn [den ham] tilhørende Gaard

Østerneisig i Øster Hassing Sogn" til Lars Jensen "af Rottrup". Af skødet fremgår, at ejendommens hartkorn⁶⁾ nu er 6 tønder, 2 skæpper, 2 fjerdingkar og 1¼ album, og at den har matr. nr. 19. Købesummen er 1.600 "Rigsdaler Rigsmønt".

Kort forinden købet, den 20. juni 1856, var Lars Jensen (født 1830 i Vester Nejsig) blevet gift i Ulsted kirke med Mette Kirstine Madsdatter (født 1835 i Sønderlund i Ulsted), og dette ægtepar flytter nu ind i stuehuset på Finstrupgaard.

Ved folketællingen i 1860 bor ægteparret på en gård med en

datter, 3 tjenestekarle og en tjenestepige.

I 1869 køber Lars Jensen naboejendommen mod syd, Nejsigbro (da denne ejendom for længst er revet ned har den ingen adresse, men i denne huse-serie kan den findes under adressen Hølundvej 94X). Nejsigbro har matr. nr. 18, og dette matrikelnummer eksisterer, indtil det i 1970 bliver ind-draget under matr. nr. 19a (Finstrupgaards hovedmatrikel). Efter købet og indtil nedrivningen, der formentlig finder sted i 1950'erne, bliver huset ved Nejsigbro formentlig brugt dels til udlejning og dels som medarbejderbolig.

⁶⁾ Danmark er blevet matrikuleret flere gange, således i 1644 og 1688. De tidlige matrikler blev ikke vedligeholdt med hensyn til forandringer i ejendomsforholdene, og efter udskiftningen af slutningen af 1700-tallet var der behov for udarbejdelsen af en ny matrikel, og det skete i 1844. Det var med matriklen af 1844, at vi fik de matrikelnumre, der bruges den dag i dag. Ejendommen Finstrupgaard, som efter den gamle matrikel (før 1844) havde et hartkorn på 4 tønder, 6 skæpper, 3 fjerdingkar og 2½ album, har nu efter den nye matrikel (efter 1844) et hartkorn på 6 tønder, 2 skæpper, 2 fjerdingkar og 1¼ album. Ejendommen har også med den nye matrikel fået matr. nr. 19 i Øster Hassing Sogns nordøstlige Del.

Hals Arkiv

Finstrupgaard
hed tidligere
Øster Nejsig.
Folkeholdet fra
1936 er
fotograferet
foran stuehuset.
Foto:
Hals Arkiv, B9721.

Ved folketællingen i 1870 bor ægteparret Lars Jensen og Mette Kirstine Madsdatter på "Øster Nejsig" med 2 døtre og 2 sønner, en logerende og 8 tyender (5 mænd og 3 kvinder).

Ved folketællingen i 1880 bor ægteparret på en gård med 3 børn, en logerende enke, 3 tjenestepiger og 5 tjenestekarle.

Ved folketællingen i 1890 bor ægteparret på "Ø. Nejsig" med deres yngste søn Niels Larsen (født 1875 på Ø. Nejsig), en logerende enke, en logerende enkemand og 8 tyender (5 mænd og 3 kvinder).

1897

Ved skøde af 12. august 1897, tinglæst 20. august, sælger "Gaardejer Lars Jensen af Øster Nejsig [til hans] Søn Niels Larsen [de ham] tilhørende Ejendomme, Gaarden "Øster Nejsig" samt Nejsigbro med Tiliggende skyldsatsaaledes under Øster Hassing Sogns nordøstlige Del: Matr. No. 19 for Hartk. [hartkorn] 6 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 1¼ Alb ... Matr. No. 18 for Hartk. 2 Tdr. 1 Skp. 1 Fdk. 1 Alb ... Matr. No. 32 for Hartk. 0 Tdr. 1 Skp. 3 Fdk. ½ Alb".

Måske er det svært for sælgeren at give slip, for der står

endvidere i skødet, at "Kjøberen overtager strax Ejendommene, dog forbeholder jeg mig at raade for denne og dennes Drift i det Hele i 5 Aar fra i Dag, men Kjøberen er pligtig til at overtage Driften naarsomhelst jeg inden Forløbet af de 5 Aar giver Afkald paa det tagne Forbehold".

I forbindelse med salget kommer sælgeren Lars Jensen og hans hustru på aftægt på stedet. Lars Jensen dør i Ø. Nejsig i 1899 og hustruen Mette Kirstine f. Madsdatter dør i Ø. Nejsig i 1912.

Ved folketællingen i 1901 bor den ugifte Niels Larsen på "Ø. Nejsig" sammen med moderen, der nu er enke, en mejerske, 3 tjenestepiger og 4 tjenestekarle.

I 1902 bliver Niels Larsen, født 1875 på Ø. Nejsig, gift i Asaa kirke med Hansine Tomine (kaldet Mine) Ingvarsdens, født 1875 på Lykkens Prøve i Melholt. Ægteparret får sønnen Lars Nejsig Larsen i 1904.

Ved folketællingen i 1906 bor ægteparret på ejendommen med sønnen, bedstemoren (Niels Larsens mor) og 10 tyender (3 kvinder og 7 mænd).

Ved folketællingen i 1911 bor ægteparret på "Ø. Nejsig" med

sønnen, aftægtskonen (bedstemoren) og 9 tjenestefolk (3 kvinder og 6 mænd).

Ved folketællingen i 1916 bor ægteparret på "Øster Nejsig" med sønnen og 7 tjenestefolk (3 kvinder og 4 mænd). På Nejsigbro bor en fodermesterfamilie, hvor manden har ansættelse ved Niels Larsen. Ved folketællingen i 1921 er sønnen ikke hjemme, så på stedet bor nu foruden ægteparret Larsen 7 tyender (5 mænd og 2 kvinder) og en fodermesterfamilie på 4 personer.

1925

Niels Larsen dør i Ø. Nejsig i oktober 1924, hvorefter enken driver ejendommen videre med sønnens hjælp. Vi skal frem til 2. oktober 1925, før enken Hansine Thomine Larsen får adkomsten⁷⁾ til stedet ved fremvisning af skifteudskrift. Matr. nr. 32 var før da blevet frasolgt til gården Egen (Hølundvej 83),

⁷⁾ Adkomst bruges i betydningen "besiddelse af en rettighed til noget". Et dokument, som fastslår en adkomst, fx et skøde på en fast ejendom, kaldes et adkomstdokument. I dette tilfælde er der tale om et testamente. Der kan også være tale om en skifteretsattest eller en vielsesattest.

Den østligste af de to Øster Nejsig-gårde blev også kaldet Finstrupgaard. Folkeholdet i 1943 er her fotograferet i haven.

Foto:
Hals Arkiv, B14486.

så adkomsten vedrører "Matr. No. 18 Nejsigbro [og] 19 Øster Nejsig".

Ved folketællingen i 1925 bor enken Hansine Thomine Larsen på "Ø. Nejsig" med sønnen Lars Nejsig Larsen, 4 tjenestekarle, 2 tjenestepiger og en fodermesterfamilie på 4 personer.

Enken og sønnen bor også på "Ø. Nejsig 18-19 [matrikelnumre]" ved folketællingen i 1930. Folkeholdet består af en forkarl, 5 arbejdskarle, 2 tjenestepiger, en fodermesterfamilie på 3 personer og en arbejdsmand.

På "Ø. Nejsig" bor ved folketællingen i 1940 Hansine Thomine Larsen, som er "gaard-ejerske", sønnen Lars Nejsig Larsen, som er "bestyrer", en forkarl, 4 tjenestekarle, en staldkarl og 3 tjenestepiger. I et særskilt hus bor en fodermesterfamilie på 5 personer.

o. 1942

Da der er hul i de tilgængelige digitaliserede ejendomsoplysninger er det usikkert, om sønnen Lars Nejsig Larsen overtager ejendommen omkring

1942, eller om hans moder Hansine Thomine Larsen er ejer af denne til hun dør i 1948. Kilderne omkring dette forhold er nemlig ikke entydige.

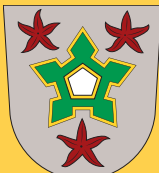
Da sønnen Lars Nejsig Larsen "af Øster Nejsig" (født 1904) den 20. november 1942 bliver gift i Ulsted kirke med Elna Nielsen "af Gravholt, Ulsted Sogn" (født 1912) står Lars Nejsig Larsen som "Gaardejer".

Da sønnen Lars Nejsig Larsen og hustruen Elna Nielsen den 22. december 1943 får sønnen Niels Nejsig Larsen angives Lars

Finstrupgaard,
Hølundvej 94A,
fotograferet
i 1990.

Foto:
Ariel Luftfoto,
Det kgl. Bibliotek.
Hals Arkiv, B13923.

Stuehuset til Finstrupgaard (Øster Nejsig) fotograferet fra gårdspladsen i foråret 2019.

Foto: Ove Jakobsen, Hals Arkiv, B15322.

Stuehuset til Finstrupgaard (Øster Nejsig) fotograferet fra haven i foråret 2019.

Foto: Ove Jakobsen, Hals Arkiv, B15323.

Nejsig Larsen at være "Proprietær".

Da Lars Nejsig Larsen dør den 1. juli 1945 angives han at være "Gaardbestyrer".

Da moderen Hansine Thomine Larsen, født Ingvarsdan, dør 11. oktober 1848 angives hun at være "Gaardejerske". På det tidspunkt bor hun i Ulsted.

1945/1948

Enten i 1945 eller i 1948 må Lars Nejsig Larsens hustru, Elna Larsen, jævnfør ovenstående afsnit, have overtaget adkomsten til Finstrupgaard. Hun driver formentlig ejendommen med bestyrere, indtil sønnen Niels Nejsig Larsen er gammel nok til at deltage i driften.

1972

Ved skøde tinglyst 14. november 1972 overtager sønnen Niels Nejsig Larsen ejendommen efter sin moder. Han og hustruen Inger får børnene Lars, Peter og Kristine.

I 1993 ændrer ejendommens matrikler sig efter en jordfordelingskendelse.

Niels Nejsig Larsen, født på Ø. Nejsig i 1943, dør i 2009, men forinden var ejendommen blevet afhændet.

2007

Den 26. april 2007 overtager Hans Peter Rokkjær ejendommen Finstrupgaard på Hølundvej 94A. Hans Peter Rokkjær bor selv på ejendommen Øster

Aslund nord for Vester Hassing, så bygningerne på Hølundvej 94A er lejet ud.

Stedet består i dag (maj 2020) af 4 matrikelnumre, hvoraf matr. nr. 19a - den oprindelige matrikel - er den største parcel. Det er også på denne parcel, at stedets bygninger ligger. Stedet består af matr. nr. 19a og 19d i ejerlavet "Den Nordøstlige Del, Ø. Hassing" og matr. nr. 6 og 7a i ejerlavet "Tuekær, Ulsted". Ejendommen har et jordtilliggende på 1.485.015 m², godt 148 hektar.

